

Geschiedenis van Dorst

In het jaar 1000 is de parochie Gilze gesticht die een groot gebied van West Brabant omvatte. De benoeming van de pastoor in deze parochie gebeurde door de Abdis van Thorn welke kloostergemeenschap in deze plaats bezittingen had.

Maquette van de inmiddels verdwenen abdij van Thorn

In het begin van de 12^e eeuw stichtte Hendrik van Schoten een convent van de Tempeliers in Breda. Dit was een in 1119 in Jeruzalem opgerichte ridderlijke orde ter bescherming van de pelgrims. Zij waren in Jeruzalem gehuisvest op het oude tempelplein en hadden daar hun naam aan te danken. Na de val van Acco [iii] op het einde van de 13^e eeuw kwam de hoofdvestiging van deze orde op Cyprus terecht.

Onder leiding van koning Filips IV van Frankrijk werd, om hun rijke bezittingen, de Tempeliers in een kwaad daglicht gezet. Tijdens het concilie van Vienne in 1312 onder leiding van paus Clemens V werd de orde opgeheven. De bezittingen gingen voor een groot deel over op de Johannieters met een hoofdvestiging in Frankrijk.

In 1199 had Beatrix, Vrouwe van Strijen, aan de "Ridders Tempelieren de tienden in hare Heerlijkheid Oosterhout [iv]" geschonken. Zij bezaten onder andere het vierdedeel van de inkomsten uit de woeste grond. Broekhuysen heeft het over een bedrag van 3000 gulden en noemt dit een smak geld [v]. Deze bezittingen kwamen ook in handen van de Johannieters tot deze door de Oranjes wordt afgekocht. In 1473 verkochten de Johannieters $\frac{1}{4}$ deel van hun deel aan de heer van Breda.

Dat de Tempeliers en later de Johannieten ook inkomsten hadden uit bezittingen in Dorst blijkt uit een brief van juni 1475: “Meeus, Raes ende al dander scepenen, Jacop Vrancken, Peter Aertsoen van der Voert, Denijs Aertsoen sijn Bruder ende Adriaen Reijnerssoen van der Munten kennen dat sij schuldich sijn een voor al ende elc als principael den rentmeester mijns heren van Santrijn, Peter van Buijten, of den thoender dese brief als van den corenhienden te Dorst VI jaer lanck duerende tjaers xxx zester rogs ende een zester boecqwijte te betalen altijd tot Onze Lieve Vrouwedach Lichtmisse tot Breda in die Capel op ten solder ende metten mate van Breda te leveren ende tjaers iiii vijmmen stroes oick in die Capel te leveren. Den eersten dach van den huere ingaan sal tot sente Jansdage Baptisten nu naest comende [vi]”.

De pachters van de grond in Dorst beloven dus de huur hiervan ieder jaar op 2 februari te voldoen. De huur bedraagt een hoeveelheid rog, boekweit en stro. Voor de hoeveelheid diende de eenheidsmaten van Breda gebruikt te worden. De pacht met een looptijd van 6 jaar ging in op 24 juni.

Piet van Beek

[i] Thomas Ernst van Goor; Beschrijving der stad en lande van Breda, Jacobus v.d. Kieboom, 's-Gravenhage 1744, , pag. 78.

[ii] Oorkondeboek Noord Brabant nummer 1438, 8 oktober 1303.

[iii] H. van der Horst; Geschiedenis van Brabant, deel I; Uitgeverij Historie Nijmegen, 1983; pag. 110.

[iv] Rijksarchief Noord Brabant; aantekeningen Cuijpers van Velthoven.

[v] Rijksarchief Noord Brabant; aantekeningen kolonel Adam van Broekhuijsen, 1738, nummer 308, hoofdstuk 18.

[vi] Rijksarchief Noord Brabant; aantekeningen Cuijpers van Velthoven.